

שמגרשה מיד כשמקבלת את הגט.

אבל הכא כאן בשטר הלואה שצריך לפרש בשטר ממי לזה, שמא אין סומכים על לשון שאינו מפורש ממי לזה, כי **ליחוש** יש לחשוש **לנפילה**: שמא נפל השטר מאדם אחר, ומצאו זה המחזיק בשטר, וכדברי רב הונא.

אמר ליה רבה לאביי: **לנפילה** של השטר מיד המלוה **לא חיישינן**, ולכן סומכים גם על לשון "ממך" הכתוב בשטר, שהלואה היתה ממנו⁽¹⁹⁾.

ומנא תימרא ומנין אתה מוכיח **דלא חיישינן לנפילה**?

דתנן במשנתנו: **שנים שהיו בעיר אחת, שם אחד יוסף בן שמעון ושם אחר יוסף בן שמעון** — **אינן יכולין להוציא שטר חוב זה על זה, משום שלא ברור מהשטר מי הוא המלוה ומי הוא הלוח, ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב, שהרי כל אחד מהם יכול לטעון שלא הוא לזה אלא חברו.**

ומדויק מכאן **כי הא הם על אחרים** — **יכולין להוציא שטר חוב, שאם יש לאחד מהם שטר חוב על אחר יכול הוא לגבות ממנו.**

ולכאורה קשה **ואמאי יכולים הם להוציא שטר חוב על אחרים? ליחוש לנפילה**: שמא

יוסף בן שמעון השני היה המלוה ונפל מידו ומצאו יוסף בן שמעון זה.

אלא לאו, שמע מינה מהמשנה, שהמחזק בשטר יכול לגבות את החוב מאדם אחר הכתוב בשטר, ואף על פי שהשטר אינו מוכיח איזה יוסף בן שמעון הוא המלוה, כי **לנפילה לא חיישינן**, הוא הדין אם כתוב בשטר לשון "לויתי ממך" לא חוששים שמא ההלואה שבשטר היתה מאדם אחר והשטר נפל ממנו ומצאו זה.

ואביי, מה הוא עונה על כך?

לדעתו יש לחלק, שבמשנה כל החשש הוא רק **לנפילה דחד** שמא נפל מאחד שיש לו אותו שם כמו זה המחזיק עכשיו בשטר, וזה המחזיק בשטר מצא בדיוק שטר שיש בו שם כמו שלו, לזה **לא חיישינן**. **אבל לנפילה דרבים** כגון שטר שכתוב בו "לויתי ממך", שיכול היה ליפול מכל אדם ולהגיע לידי כל אדם, בזה ודאי **חיישינן**, ולא גובים בשטר זה.

ומבואר במשנה שאין חוששים לנפילה, ואף קעג-א אביי הסובר שלפעמים חוששים לנפילה, מודה שלא חוששים שמא השטר נפל מאחד שיש לו אותו שם כמו זה המחזיק עכשיו בשטר. וזה המחזיק בשטר, מצא בדיוק שטר שיש בו שם כמו שלו.

וקשה, **ואלא הא**, הברייתא החולקת על

שהוא פסול, וכיון שהעדי חתימה פסולים, נפסל הגט. אבל הרשב"ם סובר, כי כיון שפסולו ניכר, שרואים שאין בו זמן, אם כן לא יסמכו על עדי החתימה להתירה, ואין בזה פסול של מזויף מתוכו.

19. כתב הנמוקי יוסף, שטר שכתוב בו שמתחייב לכל מי שמוציאו מתחת ידו בבית דין, השטר כשר והמוציאו מתחת ידו בבית דין גובה בו.

ואף שאנו סוברים שבדין דאורייתא אין

ועל כרחו יפרע הלוח למי שהשטר בידו.

ותנא ברא של הברייתא **סבר: שאין אותיות נקנות במסירה בלבד** אלא רק בתוספת שטר מכירה על השטר שהוא מוכר לו, ולכן אף שאין חוששים לנפילה, מכל מקום ייתכן ששטר זה נכתב לשני, ונמסר לו כפקדון בלבד⁽¹⁾, ואינו יכול לגבותו — שהרי השטר אינו שלו, לפי שאין שטרות נקנים במסירה בלבד, אלא על ידי שטר נוסף. ואם יבוא השני ויתבע אותו, יאמר לו הלוח שאינו משלם לו כיון שהשטר אינו בידו.

אמנם אם האחד יתן לשני רשות בכתב לגבות את חובותיו עבורו, הלוח אינו יכול לדחות את בעל ההרשאה ולומר לו שהוא חייב לשני, כי השטר מוכיח שהוא חייב לאחד מהם, ולבעל ההרשאה יש זכות לגבות את החובות שניהם.

ואי בעית אימא אפשר לומר הסבר נוסף במה נחלקו המשנה והברייתא:

דכולי עלמא סוברים **שאותיות שטרות נקנות במסירה**, בלא שטר מכירה⁽²⁾, כמו שנפסקה ההלכה לעיל [עז א], **וחכא בצריך**

משנתנו, **דתניא: כשבם שאין שני יוסף בן שמעון מוציאין שטר חוב זה על זה — כך אין הם מוציאין שטר חוב על אחרים**, כי חוששים שמא השטר שייך ליוסף בן שמעון השני.

במאי קמיפלגי? במה הם חלוקים התנאים של הברייתא והמשנה? הרי פשוט הדבר שהתנאים אינם חלוקים האם חוששים שמא נפל מהשני שיש לו בדיוק אותו שם כמו שלו ובדיוק הוא מצא את השטר, אם כן במה נחלקו?

ומבארין: **באותיות בשטרות**, האם **נקנות במסירה קמיפלגי** נחלקו, שאמנם אין חוששים לנפילה באופן זה, אבל חוששים שמא קיבל את השטר בקנין מסירה מיד השני, והשטר לא נכתב עבורו.

ובזה נחלקו, **תנא דידן סבר: אותיות שטרות נקנות במסירה**, ואינו צריך לכתוב שטר מכירה על השטר שהוא מוכר לו, אלא משמסר לו את שטר החוב לזכות בו, נתחייב הלוח לפורעם למקבל השטר ונשתעבד לו כמו שהיה משועבד למלוח, ולכן גם אם השטר נכתב עבור השני, והשני נתנו לו, כעת השטר שייך לו, כי הוא קנאו במסירה.

ברירה, ולא אומרים שהוברר הדבר למפרע משעת כתיבת השטר שנתחייב בו לאותו אדם שהוציאו וגבה בו. מכל מקום השטר כשר, כיון שהוא ראוי להתחייב בו לכל אדם. ולאחר שהוציאו אחד ופרעו לו, נמחל שעבודו של השטר לכל אדם שיוציאו מכאן ואילך, כיון שלא נתחייב בשטר אלא מנה אחד בלבד.

2. עיין בבעל המאור שכתב, כי אף שאנו נוקטים להלכה שאין קונים שטר אלא על ידי מסירה בתוספת שטר מכירה על השטר שהוא מוכר לו, מכל מקום כאן גבי שני יוסף בן שמעון המקנים שטר חוב זה לזה, די במסירה לחוד, כיון שבשטר שמוסר כתוב גם שמו של מקבל השטר,

1. כתב הרמב"ן, שהתנא של משנתנו, אינו חושש לפקדון, לפי שאדם ששמו כשמו לא

כי מצינו שנחלקו בזה אביי ורבא דאיתמר: אותיות נקנות במסירה.

אביי אמר: צריך להביא ראיה, שהשטר נמסר לו בתורת קנין ולא בתורת פקדון⁽³⁾, ורבא אמר: אינו צריך להביא ראיה, אלא מעמידים את השטר בחזקת המוחזק בו⁽⁴⁾.

אמר אביי: מנא אמינא לה מנין אני לומד שצריך להביא עדים שהאחר הקנה לו את השטר ולא מסר לו בתורת פקדון?

דתניא בכרייתא: אחד מן האחין שהשטר חוב של אביהם יוצא מתחת ידו והוא טוען

להביא ראיה קא מיפלגי, נחלקו במחלוקת של אביי ורבא האם צריך ראיה ועדים על מסירת השטר, שלא נמסר בתורת פקדון.

תנא רידן סברי: אין צריך להביא ראיה, שהשטר נמסר בהקנאה גמורה, ולכן גם אם קיבל את השטר במסירה מאחר שיש לו אותו שם, הרי כעת השטר שלו, והלוה חייב לשלם לו את החוב שבשטר.

ותנא ברא סברי: צריך להביא ראיה ועדים על מסירת השטר, שלא נמסר בתורת פקדון, וכל זמן שאינו מביא עדים על כך, יכול הלוה לדחותו ולומר לו שהשטר נכתב עבור השני, ונמסר לו רק בתורת פקדון.

4. התוספות מבארים שאביי ורבא לא נחלקו באותה מחלוקת של המשנה והברייתא, כפי שמוכח ביבמות [קטז א] שאביי עצמו אינו חושש בשני יוסף בן שמעון בעיר אחת לא לנפילה ולא לפקדון, ואילו התנא שבברייתא חושש לנפילה או לפקדון. אלא אביי ורבא נחלקו האם צריך המחזיק בשטר להביא ראיה שהשטר שלו.

וכתב הר"י מיגאש כיון שהלכה בכל מקום כרבא, אף שאנו נוקטים להלכה שאין קונים שטר אלא בכתיבה ומסירה, מכל מקום אנו נוקטים כדברי רבא שהמחזיק בשטר אינו צריך להביא ראיה שהשטר נמסר לו בכתיבה.

אבל הרמב"ן והרשב"א והראב"ד חולקים עליו, וסוברים כיון לדידן שאנו פוסקים שאין השטר נקנה אלא בכתיבה ומסירה, צריך להביא ראיה שהשטר נמסר לו בכתיבה, כי מה שרבא סובר שאינו צריך להביא ראיה, הוא משום שסובר שדי במסירה לחוד, ותפיסתו בשטר מוכיחה על טענת מסירתו, שהרי היא כמו חזקה גבי שאר מטלטלין, אבל אין תפיסתו מוכחת

אבל הרמב"ן במלחמות חולק וסובר, שאף באופן זה צריך גם מסירה וגם שטר על מכירת השטר כדי לקנותו, כיון שמתחילה לא השתעבד הלוה אלא למי שהשטר נכתב עבורו.

3. הרשב"א מקשה, אם אנו סוברים שאותיות נקנות במסירה לחוד [כפי שנוקטת כאן הגמרא], מדוע לא יהא דינם כשאר מטלטלים, שהרי מטלטלים הנמצאים ברשותו הם בחזקת שלו, ואינו צריך להביא ראיה עליהם שהם שלו. ותירץ, שהשטרות שונים משאר מטלטלים, ששאר מטלטלים במסירתם נגמר קניינם, מה שאין כן בשטרות, אין די במסירת עצם נייר השטרות לקנותם, כיון שהראיה שבשטר אינה נמסרת, ועיקר השטר הוא הראיה שבו, ואינו קונה את הראיה שבשטר עד שיאמר בשעת המסירה שהוא מוסר למקבל גם את השעבוד שיש בשטרות אלו. ולכן עצם המצאות השטר ברשותו אינה ראיה לכך שגם השעבוד שבשטר ברשותו, ולכן סובר אביי שצריך להביא ראיה על כך שהשטרות נמסרו בדרך המועילה לקנותם.

שדרך האחים דשמטו מהרדי, שנוטלים זה מזה. אבל גבי אחרוני שאין חשש זה, לא צריך להביא ראיה שהשטר נמסר לו לקנין ולא לפקדון.

ואביי חולק על רבא וסובר שאין לדייק כן מהברייתא, אלא גם בקיבל שטר מאחרים צריך להביא ראיה שנמסר לו לקנין ולא לפקדון, והטעם שהברייתא נקטה מקרה של אחין כי איצטריכא ליה לחידוש.

סלקא דעתך אמינא: כיון שדרך האחים דשמטו מהרדי שנוטלים זה מזה, לכן אימא הייתי אומר שמיזדהר זהירי נזהרים הם איש מאחיו, ולא צריכי להביא ראיה, שהשטר נמסר לו לקנין, קא משמע לן, שגם אחים צריכים להביא ראיה על השטר שהגיע לידם.

נתבאר בגמרא, ששני התנאים מהמשנה והברייתא שנחלקו האם יכולים שני יוסף בן שמעון להוציא שטר חוב על אחרים, נחלקו האם שטרות נקנים במסירה, או שנחלקו במחלוקת של אביי ורבא, האם צריך להביא ראיה על השטר שנמסר לו לקנין ולא לפקדון.

ומביאה הגמרא תנא שלישי החולק על שני התנאים הללו.

ואלא הא דתניא בברייתא: כשם שמוציאין הן שני יוסף בן שמעון שטר חוב על אחרים — כך מוציאין הם שטר חוב זה על זה. ותנא

שהאחים נתנוהו לו, והם טוענים שהוא חטף מהם את השטר — עליו להביא ראיה.

מאי לאו, הוא הדין לאחריני — לאחרים, ולא רק אחד מן האחים, אלא כל מי ששטר של אדם אחר יוצא מתחת ידו, צריך להביא ראיה שהאחר הקנה לו את השטר.

ורבא אמר אין להוכיח מהברייתא המדברת באחים למחזיק שטר של אחרים: כי שאני — שונה הדין גבי אחין, שעל המחזיק בשטר להביא ראיה לאחיו, מפני שדרך האחים דשמטו מהרדי שנוטלים זה מזה, כיון שהם מצויים במקום אחד⁽⁵⁾. מה שאין כן במחזיק שטר חוב של אחרים, שאין חוששים שמא נטלו מהאחר בלא קנין.

איכא דאמרי שהדברים נאמרו להיפך:

אמר רבא: מנא אמינא לה? מנין אני לומד שאינו צריך להביא עדים שהאחר הקנה לו את השטר ואין חוששים שמא מסר לו בתורת פקדון?

דתניא בברייתא: אחד מן האחין שהשטר חוב של אביהם יוצא מתחת ידו והוא טוען שהאחים נתנוהו לו, והם טוענים שהוא חטף את השטר מהם — עליו להביא ראיה.

ומכך שהברייתא דיברה במקרה של אחים, מדויק שרק גבי אחין הוא שצריך להביא ראיה שמסרו לו את השטר לקנותו, כיון

להוציא בשטר מן הלווה — אז צריך להביא ראיה שהשטר קנוי לו.

5. ברבינו גרשום כתב, שהאח מורה היתר לעצמו לגנוב כיון שהוא יורש.

שהשטר נמסר לו בכתיבה, ואינו נאמן על כך. הרמב"ם [מכירה ו יא] סובר, שהמחזיק בשטר נאמן שקנה את השטר בכתיבה ומסירה, ואינו צריך להביא ראיה על כך, אבל אם בא

זה חולק על התנאים שלעיל הסוברים שאין הם יכולים להוציא שטר חוב זה על זה.

במאי קמיפלגי?

ומבארינן: בדבר זה הם נחלקו, **בכותבין שטר ללוה ואף על פי שאין מלוה עמו קמיפלגי.**

תנא דידן סבר: כותבין שטר ללוה ואף על פי שאין מלוה עמו, וכיון שכך, גבי שני יוסף בן שמעון יש לחשוש לרמאות, כי זימנין דאזיל לגבי ספרא וסחדי, פעמים שהולך יוסף בן שמעון אחד אצל הסופר והעדים, ואמר להו: כתבו לי שטרא על סך מאה זוז, דבעינן למיזף שאני רוצה ללוות מיוסף בן שמעון חברי.

ובתר דכתבי וחתמי ליה, ואחרי שכותבים וחותמים לו, כיון ששם המלוה כשם הלוה, נקיטא ליה לוקח את השטר ומשתמש בו כראיה שהוא המלוה, ואמר ליה ליוסף בן שמעון השני: הב לי מאה דיזפת מינאי, תן לי מאה זוז שלוית ממני, והרי לך השטר החתום בעדים.

ומשום כך סובר התנא שבמשנתנו שאין הם יכולים להוציא שטר חוב זה על זה.

אבל תנא ברא סבר: שאין כותבין שטר ללוה עד שיחא מלוה עמו, וכיון שהיו הלוה והמלוה יחד במעמד כתיבת שטר החוב, משמע שאינם מקפידים זה על זה, ואין

חוששים לרמאות, וגם אין חוששים לנפילה. לכן סובר תנא זה שיכולים לגבות שטר חוב של שני יוסף בן שמעון שמוציאין הם זה על זה (6).

שנינו במשנה: **נמצא לאחד בין שטרותיו שטרו של יוסף בן שמעון פרוע** — שני יוסף בן שמעון שלוו מאחד, וכל אחד מהם נתן לו שטר הלוואה, ונמצא בידי המלוה שובר שהיה כתוב בו, שהשטר של יוסף בן שמעון פרוע, שטרות שניהן פרועין, ואינו יכול לגבות מהם, כיון שיש לו שובר שיוסף בן שמעון פרע את החוב.

ואף על פי ששנינו בבבא מציעא [כ ב] ששובר הנמצא בידי המלוה ולא בידי הלוה, אינו ראיה לפטור את הלוה. בגמרא שם ביארו שבמשנתנו מדובר ששטר ההלוואה נמצאת בין השטרות הקרועין והפרועין של המלוה, ולכן סומכים על השובר לפטור את הלוה.

ודייקנין: **טעמא דנמצא בידי המלוה שובר שהשטר של יוסף בן שמעון פרוע, הא לא נמצא שובר בידי המלוה — מצי יכול המלוה מפיך, לגבות החוב מיוסף בן שמעון.**

ומקשינן: **והאנן והרי במשנתנו קודם לדין זה שנינו: "ולא אחר יכול להוציא עליהן לאחד משני יוסף בן שמעון שטר חוב"** ואף אם אין בידי המלוה שובר שהשטר פרוע, אינו יכול לגבות את שטר החוב, כיון שכל אחד מהם יכול לטעון: יוסף בן שמעון

בתחילה לוח, והמלוה ששמו כשמו החזיר לו את השטר בשעת הפרעון, ועכשיו הוא טוען שהוא המלוה כיון ששמו כשמו, וטעם זה כתב

6. הש"ך [חו"מ מט י] הקשה, שאף אם אין כותבים שטר ללוה אלא אם כן מלוה עמו, מכל מקום נחשוש שמא זה המחזיק בשטר היה

האחר הוא שלוה ממך ולא אני. כך תנן:

אמר רבי ירמיה: כאן מדובר במשולשין, שבשטרי החוב כתב שלושה דורות, כגון: בשטר של האחד כתב, יוסף בן שמעון בן יעקב, ובשטר השני כתב, יוסף בן שמעון בן יצחק, שיש סימן מובהק בשטר החוב של מי הוא, ולכן אם אין לו שובר יכול לגבות את שטרי החוב, אבל כיון שיש לו שובר שכתוב בו שהחוב של יוסף בן שמעון פרוע, הורע כוחם של השטרות, והם בחזקת פרועים, שכל אחד מהם טוען שלי פרוע, והמלוה אינו יכול להכחיש אף אחד מהם, הואיל ונמצאו שטרי ההלוואה בין שטרותיו הקרועים והפרועים.

ומקשינן, כיון שמדובר שכותבים בשטר שלושה דורות, אם כן גם השובר נכתב עם שלושה דורות, ומבורר למי הוא נכתב, ונחזי **תברא בשמא דמאן דכתיב!** ונראה מה כתוב בשובר בשם מי הוא נכתב!

אמר רב הושעיא: מדובר במשולשין בשטר שבשטרי החוב כתב שלושה דורות, ואין משולשין בשובר, ובשובר כתב רק שני דורות, ואינו מבורר למי הוא נכתב. ולכן הורע כוחם של השטרות, והם בחזקת פרועים, שכל אחד מהם טוען שלי פרוע, והמלוה אינו יכול להכחיש אף אחד מהם, הואיל ונמצאו שטרי ההלוואה בין שטרותיו הקרועים והפרועים⁽⁷⁾.

אביי אמר, הכי קאמר המשנה מדברת באופן ששני יוסף בן שמעון הלוו לאחד, שהם היו המלווים ולא הלווים, ובאופן זה יכולים הם לגבות את החוב, וכמו שביארו בגמרא לעיל, שהם יכולים להוציא שטר חוב על אחרים, ואין חוששים שמא שטר החוב שביד אחד מהם נפל מידי יוסף בן שמעון השני.

וכך יש לפרש את דברי המשנה: **נמצא**

של שני מלווים ולוה אחד, השובר אינו מועיל אם לא נכתב בו שלשה דורות, כי יכול להיות שהלוה עשה קנוניא עם אחד המלווים שיתן לו שובר, ועל ידי זה יפטר מהמלוה השני.

אבל הטור חולק על הרמ"ה, וסובר שלעולם יד בעל השטר על התחונה, והמוציא מחבירו עליו הראיה, והקשה על הרמ"ה מדוע כאשר יש שני מלווים ששמותיהם שוים צריך לכתוב בשטר החוב שלושה דורות, והלא ההלכה היא ששני יוסף בן שמעון מוציאים שטר חוב על אחר. [ועיין בבית יוסף אות יג ובש"ך ס"ק יז].

הריטב"א סובר, שאם יש ספק בשובר, יד בעל השובר על התחונה, והרמ"א [ח"מ מב ח] דחה דעה זו, ונקט כדעת הנמוקי יוסף בשם הרא"ה שאם יש ספק בשובר יד בעל השובר על

הרשב"ם לעיל [קעב א] במשנה, ועיין שם תירוצו, [ועיין לעיל במשנה מה שהבאנו בהערה שם].

7. כתב הטור [ח"מ מט] בשם הרמ"ה, אם בשטרי החוב כתב שלושה דורות ובשובר כתב רק שני דורות, על בעל השובר להביא ראיה, ופירש ביד רמ"ה שמה שאמר רבי הושעיא בסוגייתנו שאם בשטרי החוב כתב שלושה דורות ובשובר כתב רק שני דורות, ואינו מבורר למי הוא נכתב, הורע כוחם של השטרות, והם בחזקת פרועים. כל זה נאמר רק באופן ששני השטרות הם של מלוה אחד ושני לווים, שהמלוה הפסיד לעצמו בכך שהוא כתב בשובר רק שני דורות. אבל באופן ששני השטרות הם

— **יכתבו סימן**, כגון יוסף בן שמעון הארוך, או יוסף בן שמעון השחור, **ואם** היו **מסומנין** שהיו שווים בסימניהם — אם אחד מהם היה כהן **יכתבו** בשטר שהוא כהן.

תנא בברייתא: **אם** היו **שניהם** שווים בשלושת הדורות וכן בסימניהם, וגם היו שניהם **כהנים** — **יכתבו** בשטר ארבעה דורות, כגון יוסף בן שמעון בן יעקב בן יצחק, ובאופן זה ודאי לא יהיו שמות אבותיהם שווים.

מתניתין:

האומר לבנו בשעת מיתתו: **שטר** חוב אחד שנמצא **בין שטרותי** הוא **פרוע**, **ואיני יודע** **אי זהו** והלוה האמין לי ולא החזרתי לו את שטר החוב שלו, ואיני רוצה להענש על כך⁽⁸⁾ שיגבנו בו ממנו שלא כדין.

שטרות כולן פרועין, שיכול כל לזה לטעון ששטרו פרוע, ואינו יכול לגבות אלא רק מאותם האומרים שעדיין לא פרעו⁽⁹⁾.

ואם אותו שאמר לבנו ששטר חוב אחד משטרותיו פרוע, **נמצא לאחד שם שנים** נמצא אצלו שני שטרות על לווה אחד, שלווה ממנו שתי הלוואות.

ללוה בין שטרותיו שובר שכתוב בו **ששטרו של יוסף בן שמעון עלי** שאני חייב לו **פרוע** הוא — והיה לו שטר חוב אצל שני יוסף בן שמעון, **שטרות** החוב של **שניהם פרועין**, כי הורע חזקתם בשובר זה ויד בעל השטר על התחתונה, וכשמוציא כל אחד מהם את שטר החוב, אומר לו הנה השובר שלו.

ואם הם כתבו שטר הרשאה בין שניהם, שיש לכל אחד מהם זכות לגבות את החובות של שניהם, הלוה חייב לפרוע להם שטר אחד, שהרי מודה הוא שלא פרע אלא רק שטר אחד.

אמנם אם הלוה טוען שפרע את שני החובות והשובר נכתב סתם על שניהם, אינו חייב לפרוע להם אף שכתבו הרשאה זה לזה. אבל אם מודה שלווה שתי הלוואות ופרע רק אחד מהם, אף על פי שהורע כח המלווים לגבות כל אחד את חובו, כיון שעשו שטר הרשאה ביניהם, יכולים הם לגבות מן הלוה שטר אחד בהרשאה.

שנינו במשנה: **כיצד יעשו** שני יוסף בן שמעון שטר הלוואה או מכירה שלא יחליפו ביניהם? **ישלשו**, יכתבו בשטר שלושה דורות, כגון יוסף בן שמעון בן יעקב, כדי שיהא היכר בשטר למי נכתב, **ואם** היו **משולשין**, ששמות שלושת הדורות שווים

9. כתב הש"ך [חו"מ סה עו], שאין חילוק בדינים אלו בין אם המלוה מת אחר כך או שנשאר בחיים, ואם הוא נשאר בחיים וטוען אחר כך שעיין בדבר ונזכר על שטר מסוים שהוא פרוע והאחרים אינם פרועים, הרי הוא חוזר וגובה בהם.

העליונה, כיון שהוא המוחזק. וכתב הגר"א [שם ס"ק כז] שמוכח כדבריו מסוגייתנו שאם בשטרי החוב כתב שלושה דורות ושובר כתב רק שני דורות, יד בעל השובר על העליונה.

8. כך פירש הרשב"ם, והתפארת ישראל פירש, שאינו רוצה להכשיל את בנו בגזל

בעל השטר על התחתונה, ואינו יכול לקבל בשטר אלא את המועט ביותר. מה שאין כן בהלוואה, שהשטרות ביד המלוה, יד המלוה על התחתונה ואם אמר שאחד השטרות פרוע, אינו יכול לגבות אלא את השטר עם הסכום הקטן מביניהם.

מתנתין:

המלוה את הכירו על ידי ערב שקיבל עליו אחריות להלוואה, לא יפרע מן הערב, אין המלוה רשאי להפרע מן הערב עד שיתבע את הלווה לדין ויחייבו אותו בית דין לשלם, ורק אם אין ללווה מה לשלם, אז יתבע את הערב ויפרע ממנו.

ואם אמר לו המלוה: על מנת שאפרע ממי קעג-ב שארצה, שהתנה בשעת ההלוואה שיוכל להיפרע ממי שירצה, בין מן הלווה בין מן הערב, יפרע מן הערב, הרי הוא רשאי לפרוע מן הערב, ואינו צריך לתבוע תחילה את הלווה לדין.

בגמרא יבואר שיש להוסיף כאן בדברי המשנה: במה דברים אמורים? כשאין נכסים ללווה, אבל אם יש נכסים ללווה, לא יפרע מן הערב. וערב קבלן [היינו האומר למלוה: תן לו הלוואה ואני אשלם לך], אף על פי שיש נכסים ללווה, יפרע מן הקבלן.

הגדול השטר שסכמו גדול יותר הוא בחזקת פרוע, והקטן אינו פרוע, כיון שלא אמר אלא על שטר אחד שהוא פרוע⁽¹⁰⁾.

גמרא:

אמר רבא: האומר לחבירו שטר לך בידי שהוא פרוע — ויש בידו שני שטרות, השטר עם הסכום הגדול יותר פרוע, והקטן אינו פרוע, שהרי הודה רק על שטר אחד שהוא פרוע.

ואם אמר לו: **חוב לך בידי** שהוא פרוע, משמע כל החוב ואף אם הוא מחולק בשטרות רבים, ומשום כך שטרות כולן פרועין.

אמר ליה רבינא לרבא: אלא מעתה, גם גבי מכירה נאמר כן, שאם הוא כותב בשטר המכירה: **שדי מכורה לך** — שדה גדולה שלו מכורה לו, ואם הוא כותב לו שדה שיש לי מכורה לך שלשון "שדה" כולל את כל השדות כמו "שדה אדום" [בראשית לב ד] — **כל שדותיו מכורין לו!** והרי הדין אינו כן.

ומתצינן: יש לחלק בין הלוואה למכירה, כי בהלוואה שטר ההלוואה נמצא ביד המלוה, ואילו במכירה שטר המכירה נמצא ביד הלווקח, לכן **התם** במכירה יד הקונה שהוא

ובביאור הגר"א [ס"ק עה] תירץ, שכל שזכותו של הלווה הוא מצד דיבורו של המלוה, ידו על התחתונה.

ובתומים [אורים ס"ק פז] תירץ, כיון שיש ספק על מה מחל, הרי זה כספק פרעון, וכאשר יש ודאי הלוואה וספק פרעון אינו נפטר מהחוב.

10. כתב הרמ"א [ח"מ סה כג]: וכן אם לא אמר "שטר אחד פרוע", אלא אמר "שטר אחד מחול לך" — הקטן מחול ולא הגדול. והקשה הש"ך [ס"ק עח] שהרי הלווה מוחזק במעות, כמו שאנו רואים גבי שובר שידו על העליונה, ואינו דומה לספק מכירה שהמוכר מוחזק.